

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadványban évről-évre:
 Egyszeri ára... 10 kor.
 Helyben készen hozva:
 Egyszeri ára... 20 kor.
 Vidékre postán szállítva:
 Egyszeri ára... 24 kor.

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétévi és
 évi utáni napok kivételével
 Szerkesztőség és kiadóhivatal
 Nagyvárad, Apáczna-utca 3.
 A szerkesztőség kérésre visszajáró
 vagy megvásárolható nem vállalunk.
 Előfizetők és hirdetőkhöz a
 kiadóhivatalban intézkedünk.
 Helyi árak 3. oldal.

NAGYVÁRAD, augusztus 29.

Apponyiék Amerikában.

Százezrek, mások szerint egy millió van már Árpád véréből Amerikában. Éppen annyian, mint amennyi bejött hozzánk Galicziából.

Ne keressük most a két szomorú jelenség közt a kapcsolatot. Elég az, hogy egy millió magyar szív dobog odakint, egy millió szív, amely eddig annyira veszendő volt hazájára nézve, mint a kivágott fa.

Idők jártával a fa odakint gyökeret eresztett. Az új világ hatalmas városai egymás után keletkeztek magyar plébániák, magyar utcák, magyar egyletek, magyar városrészek. Mintha odakint az idegen környezet összefűzött volna a sziveket egymáshoz: a katolikus hitélet csodálatosan felpezsdült a magyarok között s a hit emelte a hazafiság szárnyait is. A kik elkeseredve hagyták itt a hazát, odakünn könnyezve emlegették apáik sírját s összetartotta őket a közös bölcső — emléke.

Ezt az elemet halálos vétek volna magára hagyni. Nagy hivatás várhat reá a jövőben.

Nemzetünknek szüksége van egy kis mozgékonyra, egy kis kereskedői szellemre, másként összeroppantják a körülötte élő nagy népfajok. Nekünk vezet-

nünk kell szomszédainkat, ha elveszni nem akarunk, a vezérszerepet pedig csak nagyobb fűrgességgel, szemességgel biztosíthatjuk. Ezeket a tulajdonságokat a köztünk élő zsidóságtól hiába akarjuk átvenni, mert a zsidóság velünk összeolvadni nem akar, kereskedői szellemét önmagának, saját zsebének tartja meg s ezt a szerepet viszi köztünk, egymaga, a mit nekünk kellene vinni a Keleten.

Az amerikai magyarságnak van ez a hivatása, hogy bennünk a megalvadt vért kissé fölpezdítse. Látható is az üdvös hatás olyan magyar katolikus falvakban, ahol a kivándorlók 4-5 év múlva hazajönnek. Pénzt és modern gondolkodást hoznak ezek magukkal s olyan lendületet adnak a vidéknek, hogy a magyarság többé nem vándorol ki, de gyarapodik, ellenben odébb áll az — uzsorás.

Nemzetünk keresztény jellegének fenntartása, megerősítése s a gazdasági föllendülés kiszámíthatatlan lesz, ha egyszer az amerikai magyarság üdvös hatása az egész országra kiterjed.

Szükséges tehát, hogy ezeket a mi tengerentúli véreinket a magyarságban minden eszközzel megtartsuk. S mi volna hatalmasabb eszköz, mint a lelkek, a szivek, a szellemek érintkezése?

Ez adja meg a kiváló jelentőségét annak, hogy két olyan zseniális szónokunk egyszerre, bár különböző úton s más-más

célből indul Amerikába, mint Prohászka és Apponyi.

Prohászka a magyar apostol. A keresztet vette kezébe s úgy ment hirdetni az ígét Szent István nyelvén az ő véreinek. A magyar katolicizmus éltető lelkét vitte át, hogy ottani véreinkben ébren tartsa a ragaszkodást ahhoz a hithez, mely hazájukat állammá tette és fenntartotta s a mely ima képes őket odakint is megtartani atyáik nyelvében.

Apponyi a modern kurucz. A háromszinű zászló dicsőségét viszi ki s hódolatra bírja előtte az amerikaiit. A magyar hazafiság gyújtó tüzét, olthatatlan lelkesedését ülteti át abba az anyagi világba, hogy a népek Babeljében is megmaradjanak a magyarok büszke magyaroknak.

Lelkesedés fogadja mind a kettőt, ünnepli a magyarság mind a kettőt — s aközben a saját erejének ébred tudatára. E két nagy szellem összehozza, megismerteti az ottani magyarságot önmagával, fölkelti érdeklődését a haza iránt s akkor az amerikai magyarság nem veszteségünk, hanem hatalmas erőforrásunk lesz.

Az egész nemzetnek kell Prohászka és Apponyit lélekben kísérenie. Öleljük szívünkre amerikai testvéreinket mindnyájan, erősödjünk általuk, olyan lesz ez, mint a beoltás a bacillusok ellen. — r.

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A Püspök-fürdő.

Ira: T. G.

Móttó: Ihajla! Itt a régi kedvem,
 Csuhajla! Ismét legin lettem.

Gőze bíró ur.

Mint mikor a Nagyvásár véget ér s a Nagy-tér csendességét a közúti vasút nyikorgásán kívül, csak a rendőr-lépés zavarja: úgy ritkult meg a fürdő közönsége. Csendessé lett.

Tizenöt, husz beteg, — (kiknek ajakáról azonban vidám mosoly, jőzű kacaj lebben olykor-olykor el) még mindig elfoglal ugyan 15-20 szobát. Tizenöt-husz üdülő, ugyanannyi más szobából szállingóz az étterem felé, tárgyalni az orosz-japán háborút, és ezer cseppenként togyasztani a Baross vizet, mely háromannyi Kernács-féle borral csuszamlós ital. Mondják, hogy hatásos is!

A Parcsi-család, mint a muzsikáló óra,

elzengi a maga nótáit, pontosan, szépen, mintha most is százan hallgataák. — Nem csinál e zenekar ricaját, ha sok a hallgatója. Es nem kedvelten a játéka az utolsó hétköznapon sem! Nem innen-onnan vannak a tagok összeszedve; nem oszlanak szét más bandákhoz a télire sem. Egy család az egész. Az öreg Parcsi nevelte fel őket, a zeneatyafiságban. Nem hajlongnak, nem vigyorognak muzsikálás közben jobbra, balra; nem bolondítgatnak szemöldök rángatással senkit, hogy most a jobbra, most meg a balra eső esztalnak muzsikálnak.

Tartják magukat a szerződéshez. Nem kiabálják, hogy odahaza nem ennyit keresnének stb. stb.

Sőt bizonyos meggyőződéssel mondogatják, hogy megőrzi a csabai t. közönség, amit nekünk rendelt az Isten.

Vig Miska? az örökké jókedvű főpinczér, nem átkozza a napot, mikor arra gondolt, hogy e fürdőben a főpinczériséget elvállalta. Jókedvű, figyelmes. Csak azt sajnálja, hogy a május — ismét augusztus után nem következik.

A személyzet? leolvadt a téli állományra. Maguk is elvégzik már, a mihez eddig segítségre volt szükség. Rend van minden vonalon. Nehogy megverje őket a Kernács ur!

Mert verés az, mikor a Kernács ur valakinek egyszer azt mondja: »többször ezt meg ne halljam!«

Tiz, tizenöt, sőt János bácsi, az öreg »legfőbb minden egyéb.« 39 éve szolgálja a fürdő közönséget.

Az ily személyzet előtt nem csupán a három hónapra tartó »képe-rápe« az egyedüli ideál, hanem a becsület, amelynek meg kell maradnia.

Ezért van Kernácsnak oly piros ábrázata; ezért jár kél folyton a vendégek közt, mert nem kell a személyzet confidenciája; a szobák tisztasága, a zenekar, a pinczerek figyelemhiánya miatt mérgelődnie, sápadnia. Nem mondja senki, hogy ez vagy amaz — nem hozzám tartozik; tessék — mástól kérdezni.

Evek előtt Bihar megye öreg urai és uri családjai ebédeltek a főépület melletti nagy

A szülők b. figyelmébe!

Iskolai idényre leány és fiu *fehérneműk* bármely intézet előírása szerint, mérték után is készítve.
 Telefon sz. 76.

Továbbá Carlsbadi Czipők, Csizmák, Galocsnik, Kalapok, Sapkák, Ingek, Gallérok, Kézleők, Lábravalók Nyakkendők, Keztyűk, Harisnyák, Zsebkendők, Inggombok, Pénztárczák, Fésűk, Kefék, Szappanok, Esőernyők, Téli alsó Ingek, Nadrágok Gamáslik, Törülközők, Szalmazsákok, Ágy- és Paplan Lapedők, Gyapju Takarók, Chiffonok, Vásznaok, Crettonok, Barchetek, Béléssárak stb. feltűnő olcsó árak mellett

FÁBRY TESTVEREK nagyáruházában Nagyvárad, Fő-utca.

Vidéki megrendelések 10 koronán felül bérmentve küldetnek. Meg nem felelő árú becsereitünk, vagy a pénzt visszaadjuk. Elősmert szálló és legolcsóbb bevásárlási hely!

Akik legtöbb adót fizetnek Nagyváradon.

A jövő évi viriliseket most fogják összeállítani Nagyváradon.

A városi adóhivatal e célra összeállította azok névjegyzékét, akik 400 koronán felüli adót fizetnek Nagyváradon. Összesen 153 ilyen adózó van s ezek közül a legmagasabb összeget hze- tő 62 fog mint virilis részt venni a jövő évben a város ügyeinek intézése körül. Természetesen nem az alábbi névsor első 62 adófizetője kerül be a törvényhatóságba, mert az ügyvédeknek, kereskedelmi- és iparkamarai tagoknak, ha a kitűzött időben jelentkeznek, adójuk kétszeresen számíttatik.

A 153 legtöbb adót fizetők névsora a következő:

Stern Miklós 8100.—
Weisz Mór 6258.80.
Id. Rimánóczy Kálmán 4024.45.
Deutsch K. I. 3737.38.
Id. Guttmann József 3779.
Oláh Ferencz 3687.02.
Dr. Szmracsányi Pál 3532.96
Bodnár Sándor 3448.84
Knapp Sándor 2761.92.
Bartsch Sándor 2653.82.
Kurländer és Ullmann 2616.23.
Gróf Bethlen Gergely 2533.22.
Diósi Lajos 2401.34.
Grünfeld örökösei 2401.10.
Munk Jakab 2347.59
Andrényi Károly 2092.90.
Weinberg Jakab 2136.64.
Papp György 2026.48.
Poynár János 2004.70.
Rendes Izidor 1993.09.
Farkas Izidor 1939.70.
Lévay Zsigmond 1892.50.
Weiszlovits Adolf 1840.76
Rendes Vilmos 1820.39.
Mezey Mihály 1777.60.
Fábry József 1580.60.
Plesz Aron 1529.70.
Müller Salamon 1515.62.
Moskovits Miksa 1485.—.
Dr. Kurländer Ede 1478.76.
Ifj. Rimánóczy Kálmán 1451.—.
Moskovits Adolf 1407.41.
Weiszlovits Lajos 1344.—.
Hartman Sámuel 1227.16.

Kóhn Ignác 1211.62.
Ifj. Berger Sámuel 1173.80.
Steiner M. Albert 1154.56.
Ländler Ferencz 1125.92.
Moskovits Mór 1123.11.
Rádl Odön 1111.10.
Miskolcay Barna 1065.93.
Sebestyén Lajos 1043.—
Füchsl Mór 993.50.
Ifj. Kohn Sámuel 966.16.
Stern Hermann 961.—
Benedek Dávid 959.20.
Moskovits Farkas 945.73.
Molnár Lajos 932.—
Kiss Károly 931.56.
Aufrecht Mór 924.43.
Incze Lajos 897.01.
Stern Márton 879.82.
Lőrincz Albert 873.40.
Friedmann Benő 872.66.
Dr. Sonnenfeld Zsigmond 864.76.
Kepes Ignác 856.53.
Nyiry György 856.—
Király György 818.60.
Dr. Várady Zsigmond 811.10.
Hillinger Lipót 801.62.
Dr. Moskovits József 808.63.
Harmathy Károly 786.—
Kugler Albert 784.16.
Czucker József 774.54.
Berger Ignác 772.40.
Deutsch Simon 764.—
Dr. Mihelffy Lajos 755.25.
Wallerstein Salamon 745.31.
Kohn Dávid 828.50.
Heller Ede 721.76.
Grósz Béla 713.03.
Germán Károly 710.26.
Hegedűs Géza 714.60.
Bodanszky Lipót 707.68.
Deutsch Hermann 696.82.
Rothbart Bernát 678.40.
Középesy Gyula 676.66.
Spitzer Sámuel 662.30.
Friedländer Hermann 661.40.
Dr. Kazay Kálmán 661.34.
Kaczián Károly 657.88.
Dr. Gyémánt Jenő 646.40.
Mihelffy Adolf 642.—
Marescb Károly 631.80.
Ifj. Moskovits Mór 640.70.
Huzella Gyula 632.26.
V. Papp József 628.96.
Gróf Tisza István 628.93.
Hlatky Endre 623.24.
Kádár János 620.70.

Leipnik Mihály 608.75.
Löbl László 601.80.
Rác János 601.30.
Jauky József 586.86.
Nozák Rudolf 586.32.
Révész Jakab 581.30.
Kovács Béla 580.48.
Grünwald Simon 564.17.
Mihelffy Pál 563.09.
Köblös Ferencz 549.98.
Ritoók Zsigmond 545.85.
Dr. Moskovits Miklós 542.70.
Neumann M. 540.—
Brand Mór 539.45.
Dr. Grósz Menyhért 538.80.
Schwarz Izidor 527.80.
Koliner Dávid 522.91.
Nadányi Jenő 519.40.
Bunyitay Vincze 516.04.
Duma Flórián 515.16.
Ambrózi Márton 514.30.
Klein Sámuel 510.12.
Várad Ignác 508.85.
Grünberger Izsó 507.60.
Ullmann József 503.50.
Óváry Sándor 503.41.
Wallerstein Ferencz 501.41.
Breider Armin 499.50.
Ifj. Popper József 494.74.
Hömg József 494.—
Schüch József 491.50.
Schenker Mihály 490.25.
Ifj. Ullmann Izidor 478.80.
Kriszta Sándor 476.50.
Mihálovics János 474.70.
Wechsler Adolf 474.50.
Dr. Kornstein Lajos 470.50.
Schlesinger Fülöp 464.80.
Fekete Sándor 462.60.
Weisz Mór 458.07.
Weimann Henrik 457.12.
Batári Imre 447.96.
Géczy Lajos 443.02.
Balogh Döme 462.—
Kiss Elek 441.50.
Dr. Konrád Márk 441.40.
Weisz Gábor 441.—
Rothbart Ignác 440.51.
Hermann Benedek 437.—
Frankl Lázár 431.70.
Sal Ferencz 428.38.
Klein Ignác 426.60.
Weisz József 422.39.
Dr. Schiff Ernő 421.29.
Dr. Vértes Arnold 413.86.
Erős Rezső 411.70.

fák alatt. Négyes fogat, bérkocsi, meg omnibusz szállította oda a fürdővendégeket.

Amióta megnyílt a vasút, s rendszabályok intézkedtek a fürdőben, tapintatos vezető helyett.

Külön kezelés alatt állt a fürdő, a lakás, a vendéglő. Mindenik ügycsoport — csak a maga jóvedelmével gondolt. Emiatt maradoztak el az öreg urak, uri családok, a Hunyadvidéki menyecskék, a kunsági és csaba-vidéki gazd' uramék oly rohamosan, hogy amikor a vendéglős sokszoros panaszára Schlauch Lőrincz bíbornok a fürdőt meglátogatta: tizenegy — (mult évi) névjegyet szegeztek ki a vendégek táblájára, lefekvőre ágyaltak meg ugyanannyi szobában, fürdőni hajtották a künn dolgozó szoba festőket, a fürdőben levő uri közönség meg (az állomásfőnök, a fodrász, egy közeli község papja, jegyzője, tanítója) a vendéglőben uszonnázott a doktor ur szám-lájára.

Cziffra Gerő, Bölönyi Jóska meg — más-

nap reggel, mikor fürdőni akartak, — azt kapták válaszul:

Még nincs itt a hivatalos óra, egy-két vendég miatt nem indíthatják meg a vízemelő motort.

A gépész is alszik. Reggel 7-től este 7-ig köteles szolgálatban lenni. Máskor nem!

Ez a fürdő, melyben (a prospectus szerint) Deczebál, Szent László, Hunyady Mátyás üdült, időzött egykor; az utóbbi tíz év alatt folyton lefelé haladt. Nyílt panasz volt, hogy maguk a püspökségi tiszték is, tényleg kerülik. Hol volt a baj? mi volt az ok? Senki sem akarta megtalálni.

Ily körülmények között vette át a fürdőt 1904-re Kereáts János, ki — miként a japán fővezér — először is betanította minden tudnivalóra a személyzet minden tagját. Saját kezébe vette mind a négy gyeplőt.

A lakás, a fürdő, a vendéglő, az összes személyzet feletti felügyelet ügyét (mint Kuroki a japán sereget) az egyik markában tartotta, s a hol a parányi félreugrást jelzett a gyeplő:

a másik marka nyomban odanyúlt. Rátenyereelt a bajra és a Püspökfürdő közönsége nap mint nap mellett szaporodott.

A régi jó törzsvendégek ugyan nem tértek vissza — mindannyian. Egy részük elköltözött a temető kapuján túl elterülő — Bányába. De megjelent az egyetlen élő, »régi jó vendég« Cziffra Gerő, a ki öt nap mulva sem kapott szobát. S a ki e feletti haragjában ily szavakra fakadt: Hála Istennek, hogy ismét népesse lett a Püspökfürdő!

Hátha még a régi fiuk: »Beöthy Andor, Szunyogh Péter, Csernovich Arzén, Echerolles Károly, Szabó József s. b., stb. egymásután lépkedtek volna elő a Kis-erdő csillagutjain,

A »Kernáts-rendszer« pompásan bevált. A nagy étterem előtt eszközölt földemelési helyet adott az érkező vendégeknek, a nélkül, hogy egyik asztal közönsége leakarta volna nézni a másikat. Sőt a megemelt terület nép számára terített asztalához táblalabrák, magasrangu katonatisztek, előkelő idegenek és azok családtagjai ültek; a régiek, nagyratartott, (gyakran

A legjobban ajánlható az úri közönségnek ruha-beszerzésre

MITTEILER EDE Nagyvárad,
Fő-utca.

angol divat férfiszabó-cség

(Uri Casinó-épület).

TELEFON 520.

Szövetek méterenként nálam a legolcsóbb gyári árban szerezhetők be.

mely angol szövetekből a legújabb szabás szerint a legszebb kivitelben készít férfi-öltönyöket, s minden e szakba vágó ruhaneműeket. — Női costumöket, valódi angol SZÜVETEK nagy választékban.

Incze Lipót 411.60.
Kölnér Miklós 411.60.
Lukács Gyula 411.60.
Máté Lajos 410.04.
Dr Schweiger Ede 409.37.
Weisz Károly 405.70.
Dr Berkovits Ferencz 401.80.

A keletázsiai háború.

Allandó visszavonulás.

Pétervár, augusztus 29. Szaharov altábornagy e hó 27-ki kelettel a következő táviratot küldte a vezérkarnak: Augusztus 26-án előőrseink és a déli arcvonal előretolt csapatai lassanként visszavonultak az ansantangi megerősített hadállásba. Az ellenséges tüzéség több pontról ágyúzza hadállásunkat. Tüzéségünk, amely tüzelését erre a helyre irányította, ahol ellenséges csapatok bukkantak fel és ahol az ellenség sáncokat készült hányni, arra kényszerítette a japánokat, hogy fainaymai nagy táborukat Baisziasza felé helyezték át. Este hat órakor lassanként mindkét részről megszüntették a tüzelést. A leghevesebb harcot déli arcvonalunk bal szárnya vívta. Összes veszteségünk ezen a napon 200 ember. Az éj beálltával előőrseink visszavonultak a főhadállásba. A déli arcvonalunk ellen intézett támadásban öt ellenséges hadosztály vett részt. A déli arcvonalon csapataink visszaverték a japánok minden támadását és jobb szárnyunk estefelé támadólag lépett fel és visszaszorította a japánokat Tunsiniunál és Tasintununál. Ez alkalommal délkeleti arcvonalunk körülbelül 200 embert veszített. A keleti arcvonalon csapataink e hó 20-án tetemes ellenséges csapatokkal keveredtek igen heves harcba. Jobb szárnyunk gyalogsága, támogatva a tüzéségtől, a cseleui és anpinlingi előretolt állásokban szívós és bátor ellentállást tanúsított. Az ellenség, mely számra nézve túlsúlyban volt csapataink fölött éjjel támadott. Kézi tusa fejdött ki és ebből magyarázható, hogy egyes tisztiek kardszurástól vagy revolverlövéstől sebesültek meg. A csehui és anpinlingi előretolt hadállásokban vívott elkeseredett harc után csapataink visszavonultak a tüzéséggel megerősített főhadállásba.

A jobb szárnyon a tamovi ezred Csehu mellett egy előretolt állást hajnali egy óratól

egész napon lefoglalt, de nem elfoglalt) erkélyasztalához pedig peczeszőlősi és peczeszentmártoni legények telepedtek, mert jó bort mér nygan Barátky ur, akad jó bor más feredőben is. Mégis csak az a legjobb, a mit a Kernács ur mér.

Fürdő-idény végén irtam e sorokat, csupán azért, mert eszembe jutott, hogy egy ország, egy hadsereg, egy város, egy fürdő vezetéséhez — *érteni kell*, felvirággani is, elstülyedni is képes, egyetlen év alatt — *valamennyi*.

Miként egyik miniszterünk mondotta nemrég, hogy a földnek nincs hangja, melyen a föltötte történt változásokat az emberiségnek hírt adná; de van hangja és szava azoknak, kik egy-egy földterületen megfordulnak s a fűszájból is letudják olvasni, hogy ez a hely ismét azzá lett, a minő volt ezer éven át. Diavatba jött a nélkül, hogy elvesztette volna vendégeit, akár Bártfa, akár Ischl, akár pedig Radegund.

A kaput tulajdonképen még be sem zárták és már bevezetett Kernács János a Püspökfürdőbe egy önmaga által alkotott menetrendet.

Telefon van a fürdőben, összekötve a városi központi állomással. Ha valakik úgy gondolják, hogy a belényesi vonattal a Püspökfürdőbe volna jó kirándulni, egyszerű telefonjelzésre kiküldi ő az omnibuszt Rontó állomásra s addig a míg a motor kocsik közlekedése Biharország földjén is meghonosul: 6—8 tagból álló társaság télen is felkeresheti a Püspökfürdőt. Villanymotor lesz a fürdőtelepen. Azt pedig működésbe hozzák — egy emberért is.

4 óráig védelmezett. Az ezred visszaverte az ellenség ismételt támadásait és maga is négy ízben támadott. Elembovezky ezredparancsnok a harcban megsebesült. Végül a kaotini magaslatokon lévő japán őtegek tüzelése, valamint az a körülmény, hogy az ellenség a jobb szárnyon meg akarta kerülni a csehui hadállást, visszavonulásra bírta az ezredet. A visszavonulás jó rendben történt. Hat ágyunk hasznavehetetlen állapotban a helyszínén maradt. A japánok vesztesége, akik nagy heveséggel támadtak, alkalmasint igen nagy. Egy megsebesült japán tiszt, akit foglyul ejtettünk és sebeit bekötöttük, egy őrizetlen pillanatban egy sziklán szétzúzta a fejét.

Csapataink igen sok fegyvert vettek el a japánoktól. A keleti arcvonalon szenvedett veszteségünket még nem tudjuk pontosan, de valószínűleg 1500 ember lez holtakban és sebesültekben. A hosszú, elkeseredett harc ellenére és nagy fáradsámaink mellett is a csapatok szelleme kitűnő volt és a hajnali szürkületben a szakadó eső dacára, a mely valóságos sártegerre tette a terepet, a legnagyobb pontossággal végezték a mozdulatokat. E hó 27-én az ellenség az egész arcvonalon határozott támadást indított. *Csapataink lassanként visszavonultak hadállásaikból.* Délután 2 óra tájban azt jelezték, hogy az ellenség megtámadta Kuenpinget.

Port-Arthur bírja.

London, aug. 29. A Reuter-ügynökségnek jelentik Liaojangból: Port-Arthurtól számos hirhoz érkezett, akiknek jelentéséből az derült ki, hogy a vár ellenálló képességét nagyon is kevésre becsülték és hogy Port-Arthur még két hónapig, sőt talán még az év végeig is tarthatja magát. Az oroszoknak Ansantantól Mukdenig kitűnően megerősített hadállásaik vannak. Katonáság és tüzéség szakadatlanul érkezik úgy, hogy az orosz hadsereg a háború kezdete óta még soha sem volt olyan erős, mint most.

A katonák közt az új csapatok érkezése nagy lelkesedést keltett és csak kedvetlenül vonulnak vissza.

Mukden és Liaojang közt az utak és a vasut tömve vannak csapatokkal. Hir szerint egy támadásban, amelyet a tunguzok aug. 23-án Mukdentől északra intéztek az oroszok ellen, kínai katonák is részt vettek volna.

Visszavertéka japánokat.

Tokió, aug. 29. A japánok e hó 19-én éjjel rohamot intéztek Ansantan ellen, de heves harc után 300 főnyi veszteséggel visszaverték őket.

A leszerelt hajók legénysége.

Sanghai, aug. 29. A japánok azt kívánják, hogy az itt leszerelt orosz hajók legénységét Kina tartsa vissza úgy, mint Németország teszi Csingtauban. Japán azért kívánja ezt, mert a Varjak és a Korejecz legénységét újra szolgálatra használják a balti hajórajnál, noha megígérték, hogy ez a legénység többé nem vesz részt a háborúban.

Elfoglalt erőd.

London, aug. 28. Szombaton éjjel 10 órakor a japánok részleges rohamot intéztek Port-Arthur ellen s három órai harc után négyezer megismételt rohammal elfoglalták az Icsang erődöt. Az oroszok még két más fontos pontot is feladtak és hanyathomlok menekültek. Két akna idő előtt és hatástalanul robbant fel.

Az oroszok vad futása.

London, aug. 28. Az ancángcsangi harc az oroszok teljes vereségével végződött. Kuropatkin szombat éjjel tizenegy órakor visszavonulást rendelt el minden ponton, de ez sok helyen vad futássá változott. Az oroszok igen sok embert és tömegtelen hadiszert veszítettek.

Tulzott hírek.

Budapest, aug. 29. (Saját tud. táv.) Londonból tulzottnak minősítik a japánok veszteségéről szóló híreket.

A japánok sikere.

Budapest, aug. 29. (Saját tud. táv.) Berlinből jelentik: A japánok nagy erőmegfeszítéssel és többször megismételt rohammal elfoglalták az Icsang erődöt, melyre nyomban ágyukat vontattak fel s most innen lövöldözik a Sumpang erődöt. A japánoknak ez a sikere Port-Arthur végperceit jelenti.

Liaojang mellől.

Budapest, aug. 29. (Saját tud. táv.) Londonból jelentik: Kuroki, Oku és Nodzu egyszerre támadtak az oroszok ellen. Sikertült erőt nyerniök az oroszokon. A támadásban kivált a japánok gyorsasága és kitartása. Az oroszok délkeleti és délnyugati harcvonala sokat szenvedett a japánok támadása folytán. A Liaojang elleni támadást Oyama fogja vezetni.

Budapest, aug. 29. (Saj. tud. táv.)

Pétervárról jelentik hivatalosan: A japánok támadása 27-én délkeleti és délnyugati harcvonalunk ellen irányult. A többi vonalon nyugalom volt. Részünkről elesett egy vezérőrnagy és egy alezredes, azonkívül 400 halottunk és sebesültünk van. A japánok támadása igen heves volt, amiért az ő veszteségük nagyon nagy lehet. Egyik hadosztályuk összes tisztjeit elvesztette a harcok alatt.

UJDONSAGOK.

Beöltözés és fogadalomtétel az Orsolya-zárdában.

Az Orsolya-zárdának lapunk vasárnap számában jelzett fogadalomtételi és beöltözési ünnepélyéről adunk hirt e sorokban.

Az ünnepélyes isteni tisztelet reggel 8 órakor vette kezdetét. — Harangzugás mellett, égő gyertyával kezében nászasszonyoktól kísérvé vonult az öt beöltözendő: *Páll Anna sr. Mária Valéria, Bitschofsky Zsófia sr. Mária Gabriella, Oross Erzsébet sr. Mária Emilia, Kirvai Mária sr. Mária Kreszcenczia, Rilli Mária sr. Mária Otilia* a templomba, hol a számukra fentartott helyeket elfoglalva, szószékre lépett *Grócz Béla* apátkanonok s szent Agostonnak ismert jel-szavából: «Magadért teremtetél, oh Isten! s azért nyugtalan a mi szívünk, mig tebened nem talál nyugalmat», kiindulva, fenkölt, magas szárnyalásu beszédben vont párhuzamot a mai társadalmat felkavarni törekvő irányzat és az ezzel ellentétes Isten iránti szereteten alapuló szerzetesi élet között, melynek követői a hármas fogadalom alapján lemondanak mindarról mi az embert Istentől eltávolítja, s így megtalálják azt, mi a lelket Istenhez közelebb hozza.

A szent beszéd után udvari papsága és több asszistenstől kísérvé bevonult a kisdéd templomba *dr Semrecsányi Pál* megyés püspök, hol az egyházi ruhákat magára öltvén csendes misét olvasott, mi alatt a székesegyházi énekkar *Belezmay Antal* székesegyházi karnagy nagy szakértelemről tanuskodó veze-

tése alatt előnyösen ismert szabadsággal gyönyörű egyházi énekek adott elő.

Communio után a főpásztor intézett rövid allokutiót a beöltözött hajadonokhoz és fogadalmra bocsátottakhoz, melyben előbbieket teendő lépésük megfontolására, utóbbiakat fogadalmuknak egész életükre kiható fontosságára figyelmeztetve, egyuttal rámutatott a forrásra: t. i. az Oltári szentség, honnan erőt, a képmásra, t. i. Jézus, kitől példát vehettek a sz. fogadalmukkal kapcsolatos kötelek lelkiismeretes teljesítéséhez.

A 7 áldozás és mise befejeztével a főpásztor meghallgatva a fogadalmak és beöltözendőknek kérését, utóbbiakat átadta a fejedelem asszonynak beöltöztetés végett, a fogadalmaknak pedig átnyújtotta a már előbb megáldott fátyolt, gyűrűt és koronát, mit a fogadalom letétele követelt.

A fogadalomtétel véget érve, felhangzott a fogadalmak ajkairól a szivreható: »Regnem mundi« közben az »Eructavit« kezdetű zsoltár; nem volt szem, mely könnybe ne lábadt volna, midőn látja, hogy gyöngye hajadonok mily elszántsággal mondanak le a világról és mind arról, mi a világ szemében nagy-nak tűnik fel és becses.

A megható ének után »Te Deum« és a főpásztor áldásával véget ért a lelket emelő szertartás.

A templomot zsufolásig megtöltő közönség ismét láthatja, hogy csodálatos az egyház az ő életében, hogy magasabb, természetfeletti erő lüktet az ő ereiben, mert csak így lehet felfogni, kellőleg méltányolni annak a nagy lelki erőre valló elhatározásnak az értékét, melyvel akarva nem akarva számot kell vetni akkor, midőn látják, hogy a szerzetesi élet intézményének életképes törzse évről-évre újabb hajásokkal gyarapodik.

Az egyházi szertartások befejeztével a beöltözöttek és a fogadalmak legközelebbi rokonsága és a zárda néhány jóakarója a főpásztor kegyes engedélyével ebédre a klastrom szívesen látott vendége volt, kiket a fejedelem-asszonynak mindenki szemből tanusított gyöngéd figyelme s jósága, a zárdatagok szíves szolgálatkészsége által fűszerezett nagyszerű szerzetesi lakoma csak megerősíthetett azon hitők és meggyőződésűkben, hogy boldogok azok, akik egy ilyen igazán életerősnek bizonyult nemes intézmény törzsének árnyában szivhatják magukba az igaz vallásosság, hazafiság és a nők legszebb diszét képező erények virágainak az illatát! Ad multos annos!

* **A nyitrai püspök 80 éves.** A magyar katolikus főpapság egyik érdemdus tagja, Bende Imre nyitrai püspök, most töltötte be életének 80-ik évét. A magas kort Isten kegyelméből még friss egészségben elért püspököt az egyházmegye papsága és hívei lelkes, szeretetteljes ünneplésben részesítette a ritka évforduló alkalmából. Bende püspök vallás különbség nélkül nagy közkedveltségnek örvend egyházmegyéjében. Neve mindenütt szerepel, ha jótékonyt kell gyakorolni. Magyar nemzeti szempontból pedig rendkívül áldásos működése a felvidéken.

* **Apponyi Albert gróf elutazása.** Liverpoolból táviratozzák, hogy Apponyi Albert gróf, az interparlamentáris magyar csoport elnöke Lukács György főispán és Steiner Ferencz országgyűlési képviselő társaságában a

Cunard Line »Kampania« nevű gőzösén szombaton Newyorkba utazott.

* **Tanítók eskütétele.** Nagyvárad város községi iskoláihoz az iskolaszék által a multkorában megválasztott három elemi iskolai tanító Korchmáros László, Zachariás Jenő és Kertész Albert ma délelőtt 9 órakor teszik le az esküt Sipos Orbán kir. tanfelügyelő kezébe. Az eskütételnél jelen lesz az iskolaszék képviselőjében Bordé Ferencz városi főjegyző, iskolaszéki alelnök, továbbá Réz Mihály a községi elemi iskolák felügyelő igazgatója.

* **Vendégváró Newyork.** Amerikából írják a következőket:

Az interparlamentáris konferencia magyar tagjait fogadó bizottságok serényen működnek és immár biztosítva van, hogy a fogadási ünnepek a vendégekhez és vendéglátókhöz egyaránt méltó módon fognak lefolyni. Apponyi és társai tiszteletére a Waldorf-Astoriában lesz a fényes bankett, melyen az eddigi megállapodások szerint résztvesz Hengelmüller nagykövet és más előkelőségek is. Lesz még néptünnepély Karásonyi és Kmetz birtokán, Glenwoodon, melyet fényes estély követ s melyre Karásonyi és Kmetz meghívják Roosevelt elnököt és az amerikai közélet több más kiváló férfait. Szép és fényes lesz a fogadási ünnepegyüttés is, melynek elnökei Illyasevits Koráel brooklyni görög katolikus lelkész és Agoston Gábor. Az ünnepegyüttést a Carnegie-Hallban, díszteremben fogják tartani. Magyar ünnepegyüttésnek Kovács Kálmán mekeesporti plébánost, angol szónoknak Blau Vilmos ügyvédet kérte fel a bizottság. Az ünnepegyüttés fényét emelni fogja az egyesületi dalárdák hangversenye, melyre nagyban készülődik a newyorki magyar dalkör, az elizabethporti és a newarki dalárdák tagjaiból alakult együttes kar. Apponyi a Waldorf-Astoriában fog lakni, a hol részére a tulajdonos ugyanazt a lakostályt rendezte be, melyben Henrik német herceg és más fejedelmi személyek laktak. A delegáció többi tagjai a Park Avenue szállóban fognak lakni.

* **A bor- és husfogyasztási adók bérléte.** Az állami borítal és husfogyasztási adók bérléte ez év végével lejár, mivel az állam esetről-esetre 3 évenként újítja meg a bérlételet Nagyvárad városával. A kir. pénzügyigazgatóság átiratban megkereste a várost, hogy az állami borítal és husfogyasztási adók, esetleg a városi fogyasztási adópótlékoknak beszédési joga 1905. év feltételeken 1906. s 1907. évekre újból biztosítandó lévén, a kir. pénzügyigazgatóság Nagyvárad városával az egyezségi tárgyalást a jövő héten, szeptember hó 7-én tartja meg s kéri, hogy a tárgyalásra a város megbízottját küldje ki.

* **Megállóhelyből állomás.** A belényes-vaskóhi helyi érdekű vasut Nyárló megállóhelyet állomássá alakíttatja át. A közigazgatási bejárást a kereskedelmi miniszter szeptember hó 6-ára tűzte ki, s annak foganatosításával a m. kir. vasati és hajózási felügyelőséget megbizta. Felhívta egyuttal Biharvármegyét, hogy képviselétől gondoskodják a közigazgatási bejárásnál.

* **Szakszerű leírás az első magyar alumíniumi telepről.** Magyarországon a földmibe sokszor nem is tudjuk mennyi kincset rejt. Ujabbau alumíniumot is fedeztek fel. Az alumínium-telep Biharvármegye élesdi járásában fekszik. Az a nevezetessége, hogy az ismert alumínium kőzetek között ez a leggazdagabb. A kőzetben 76 százalék alumínium oxid. Ezenkívül 13.90 százalék vasoxid van benne s a többi alkatrésze viz. Idegen anyagot nem tartalmaz. A kolozsvári egyetem tudós geológusa dr Szádeczky Gyula egyetemi tanár egy füzetben ismerteti a nálunk eddig fel nem fedezett kőzetet. A telep akkora kiterjedést, hogy néhány évszázadon keresztül elláthatja

Európát Alumíniummal. A telepnek azért van nagy jelentősége, mert Ausztria-Magyarországon alumíniumot nem állítottak eddig elő. Sőt kiaknázásra érdemes telepre sem bukkantak ezideig. A helyszínén tett gondos tanulmány után készült leírás német fordításban, valamint francia és angol kivonatban is olvasható a füzetben.

* **A nagy-harsányi tűzkárosultak.** A Nagy-Harsányban pusztított óriási tűzvészről most küldte be írásbeli jelentését a vármegye alispáni hivatalához a cséffai járás főszolgabírója. Ebben is megerősíti azon hírt, hogy sok gazdának mindene odaégett. Főleg a nagyváradai négy tűzoltó önfeláldozó munkájának köszönhető, a jelentés szerint, hogy az este 6 óra tájban keletkezett orkán dacára a tűz tovaterjedését meggátolni sikerült. Mivel sok élelmiszer is odaégett s egyes tűzkárosultaknak betevő falatjuk sem maradt; szükséges és indokolt a pillanatnyi segély. A későbbi segély mérvére és módozataira vonatkozólag puhatóldzás után tesz előterjesztést ifj. Markovits Károly főszolgabíró.

* **Értesítés.** A Nagyváradai ipartestületi Betegsegélyző pénztár tagjai értesítettnek, hogy dr Szöllösi Ernő pénztári orvos visszaérkezett és orvosi teendőit újból megkezdte. Nagyvárad, 1904. aug. 29. Az elnökség.

* **Harez a földművelő szakegyelet tagjai között.** A nagyváradai földművelő munkások szakegyeletében nagy a belviszály az egyelet volt jegyzője Nagy Lajos sikkasztásának felderítése óta. A tagok egyik része Nagy Lajost bűnös üzelmeinek napfényre jutása óta semmiképp sem akarja megtérni az egyelet kezében, míg a másik a történetek után is vakon követi Nagy Lajost az élődi néptribun. A viszály vasárnap este verekedéssé fajult, melyet csak a rendőrségtől egyik káplár vezetése alatt kivonult nyolcz rendőr tudott elfojtani. Este nyolcz órakor telefonon értesítették a rendőrséget, hogy a Nagy-Teleki-utcán nagy verekedés készül a munkások között s az előcsatározás már meg is indult kisebb összetűzések formájában. A Papp féle korcsmában volt az egyik tábor, a földművelők szakegyeletének volt elnökének: Hajdu Gergelynek párja. Ott mulattak a korcsmában s izgatottan tárgyalták, hogy az egyelet teleplezett és büntügyi vizsgálat alatt levő jegyzője: Nagy Lajos fölbérelt egy sereg tudatlan és prókátorkodásainak beugró embert, hogy őket támadják meg. Botokkal és vasvillákkal felfegyverkezve gyűltek össze a Varju-utcán Nagy Lajos hívei és lestek a másik pártra, amely Nagy Lajost nem akarja térni viselt dolga után tovább az egyeletben. Kisebb verekedések történtek már, mikor a szakasz rendőr oda érkezett, de a készülődő nagyobb harcznak elejét lehetett venni. Fél kilencztől fél tizig voltak künn a rendőrök és ez idő alatt szétkergették a felizgatott munkásokat, kik a melléktuczába húzódtak el. Sérült embert nem talált a rendőrség, de hogy összetűzés már volt, azt szétszakított kabátok és ruhák mutatták. Ugy látszik, hogy a Nagy Lajos keze és szája dolgozik most is, anuak ellenére, hogy már félig-meddig kifelé a szekere rudja Nagyváradról s addig nem fér bőrében, míg tényleg ki nem tiltják innen. De ez remélhetőleg hamar bekövetkezik.

* **Nagy lopás.** A rendőri sajtóiroda négy lopásról ad jelentést tegnapi kommunikációjában. Biedermann Mayer szeszgyári munkás Gyár-u. 1. szám alatt levő lakásából a falon lógó és a

Jeruzsálemi zsidók javára szolgáló perselyből ellopta valaki pénteken délután az összes pénzt, mintegy 5-6 koronát. — Molnár Lajos hegyközpályi földmives tegnap délelőtt a vásártéren a seprősök előtt állott, s e közben bankjegyekben levő 80 koronát tartalmazó tárcáját ellopták. — Balogh Istvánné Rimanóczy tégla-gyárbeli munkásnő ketreczét az elmúlt éjszaka felfeszítették és 6 libáját elvitték. — Szabó József Szt.-János-u. 66. szám alatt levő udvari lakásába tegnap délelőtt, míg felesége a piacon járt és két kis gyermeke otthon maradt, a kert felől az ablakon át egy ismeretlen nő bemászott s a szekrény fiókból 4 drb aranygyűrűt és egy ezüst órát elemelt. Mind e lopások tettesének kézrekerítése iránt a rendőrség megtette a szükséges intézkedéseket.

* **Kisdiéves egyetemi hallgatók figyelmébe.** Még a múlt félév elején megalakult a *Szent Imre Kör Propaganda bizottsága* (VIII. Üllői-út 22. sz.), mely célul tűzte ki a téli félévre feljövő *I. éves hallgatók útbaigazítását*. A bizottság minden hozzá intézett és válasz bélyeggel ellátott levélre posta fordultával válaszol. Szept. 2-ától kezdve pedig naponként este 7-8 közt, valamint egyéb még később megállapítandó időben is hivatalos órát tart.

* **Mire jó a sztrájk?** A Magyar Ipari Ipari: »Nem csifrázzuk. Szórol-szóra így történt ez az apró történet. Beállit egy hetek óta sztrájkoló munkás cserbenhagyott munkaadójához: — Dolgozni akarok ismét, tessék engedni munkába állítani.

— Es mi vezetett hozzám vissza?

— Az, hogy a sztrájk vezetői aranyórával és diszes aranylánccal büszkélkednek, minden éjjel dorbézólnak, mi pedig éhezünk . . .

* **Hírek a megyéből.** — *Ongyilkosság* Erkesertiben Kiss Ambrus felakasztotta magát. Megunta életét, ez vitte öngyilkosságra. — *Halálos verekedés.* Körösi Gábor értarcsai lakos verekedés közben Szavu Andrászt oly szerencsétlenül ütötte meg, hogy sebébe halt. A kir. ügyészség elrendelte a nyomozást.

* **Fánya ismét szerepel.** Fánya Tógyer, nagyváradai »polgár«, ki már annyi dolgot adott a nagyváradai büntető hatóságoknak, ismét beszéltet magáról. Nagy Károlyné született Babrik Mari Bethlen-utca 27. szám alatt lakó varrónőhöz tegnapelőtt fél 9 órakor beállított Fánya Tógyer rovott multu egyén, aki legutóbb is június 8-án szabadult ki a fegyházból, ahol 4 és fél évet töltött. Fánya már régebb idő óta fenyegette Nagy Károlynét, hogy leszurja, ha Vilma nevű leányát nem kényezteti arra, hogy vele éljen. Tegnap este is megismételte e fenyegetéseit, sőt kést is rántott s avval Nagy Károlyné Vilma nevű leányát meg is szurta, majd pedig Nagy Károlynét vette üldözőbe. A szorongatott helyzetben levő nő a rendőrségre menekült s panaszt emelt. Fányát elő is állították. Megmotozásakor egy töltött 7 mm. revolvert és kést találtak nála. Azonnal lezárták és tegnap átkísérték a járásbirósághoz.

* **Borszékfűrdőn** 1904. évi augusztus hó 20-án megtartott *sorshuzás* alkalmával a következő nyerő-számok huzattak ki: 1. 27174, 2. 22257, 3. 25986, 4. 00675, 5. 23233, 6. 23612, 7. 24249, 8. 01588, 9. 11443, 10. 12090, 11. 25194, 12. 28766, 13. 06092, 14. 21002, 15. 23466, 16. 12717, 17. 06881, 18. 13795, 19. 16808, 20. 29089, 21. 20518, 22. 05245, 23. 24019, 24. 27045, 25. 27748, 26. 20373, 27. 8111, 28. 1952, 29. 20219, 30. 3510, 31. 21991, 32. 12225, 33. 7252, 34. 3439, 35. 13019, 36. 26361, 37. 912, 38. 20868, 39. 6744, 40. 654, 41. 26288, 42. 12678, 43. 28461, 44. 15313, 45. 22266, 46. 7192, 47. 7181, 48. 17547, 49. 10115, 50. 18663, 51. 10930, 52. 29998, 53. 22897, 54. 11884, 55. 27255, 56. 11099, 57. 16607, 58. 19602, 59. 9817, 60. 17709, 61. 19580, 62. 5940, 63.

24434, 64. 12014, 65. 13862, 66. 9850, 67. 21884, 68. 29533, 69. 8427, 70. 24420, 71. 15745, 72. 28269, 73. 21605, 74. 1937, 75. 29950, 76. 22747, 77. 4478, 78. 1978, 79. 11502, 80. 14432, 81. 6963, 82. 16922, 83. 19123, 84. 29705, 85. 10628, 86. 18757, 87. 1725, 88. 14901, 89. 9410, 90. 10434, 91. 24038, 92. 24781, 93. 4694, 94. 5184, 95. 26211, 96. 13347, 97. 15304, 98. 26104, 99. 13688, 100. 25816.

* **Kéntepek égése a borgói havasokban.** Beszterczéről írják Az utóbbi időben nap-nap után tűz volt a borgói havasokban s a tűz óriási pusztítást okozott a fenyesben. Nagyobb veszedelem fenyegette azonban a *Kelemen-havast*, amelynek belsejében és felszínén rengeteg kiterjedésű kéntepek vannak. A köröskürtől égő őserdők a Kelemen-havasig értek, meggyuladt a termékeny s borzasztó lett a helyzet. A földből kiömlő kénár hozzáférhetetlenné tette a nagy hegyet s már-nár attól kellett félni hogy lángbaborul a hegy belseje is, amikor végre tartós eső támadt, mely hihetőleg megakadályozza a tűz tovább terjedését.

* **Szülők figyelmébe.** Az iskola idény küszöbén nagy gondot okoz a szülőknek, hogy hol szerezhettek be gyermekeiknek olyan jövedelmű cipőt, kalapot, fehérneműt, olcsó trócsot harisnyát, a mely bármely gyermek pajkoságával daczolva sokáig eltart. Jól jár a szülő, ki e célból Leitner Lázár jóhírű régi nagykereskedő céget keresi fel, mert ott nem csak a legjobbat, de a legolcsóbban is szerezheti be gyermeke kelengyét.

* **Tankönyv-vásár.** Pár nap mulva benépesülnek az utcák, a beiratások kezdődnek az iskolákba. Ilyenkor természetesen a legkeresettebb cikk az iskolakönyv és az író-és rajzszersz. E tekintetben *Láng József* elismert jóhírű, előkelő könyv- és papírkereskedése pazarul van berendezve. A legkiválóbb irodalmi díszműveken kívül, az összes tanintézetekben használt tankönyvek nagy mennyiségben vannak felhalmozva s a legújabb rendszerű, kintünö gyártmányú író- és rajzszersz. egész tömege áll a közönség rendelkezésére. A renomirt üzlet pontos kiszolgálásával már is jó hírnevet szerzett a nagyváradai könyvvásárlók között.

Igazságszolgáltatás.

Mi a magánlaksértés? A vádtaács tegnap érdekes megszüntető határozatot hozott. *Fehér János* komádi-i gazda egy szép napon be akart menni a *Bere Erzsébet* házába, a melyhez ő is just formált. Bere Erzsébet azonban becsukta Fehér uram előtt a kaput s kijelentette, hogy a mig reptülő nem tud, addig az ő portájára be nem teszi a lábát.

— Szárnyam nincs, de van vállam, gondolta Fehér gazda, azzal nekifeszítette vállát a kapunak. A kapu nagy recsegés-ropogás közt beszakadt. Arra Fehér gazda nyugodtan körültekintésként az udvaron, megelégedéssel konstataálta, hogy a peres ingatlanok most sincs semmi baja, azzal, mint a ki jól végezte dolgát, nyugodtan hazalépkedett.

Bere Erzsébet nénémasszony sirva panasolta a bíróságnál, s meg is indította magánlaksértés miatt az eljárást Fehér uram ellen. Az ügyészség vádat emelt.

Fehér ügyvédje, dr. *Krüger* Aladár pedig kifogásokat adott be a vádirat ellen. Így a vádtaács elé került a dolog.

Dr. *Krüger* Aladár azzal védte Fehért, hogy saját tulajdonába ment s jogát gyakorolta, mikor a jogtalanul emelt akadályt elhárította: a kaput betörte. Ezt a vádtaács el is jogadta s Fehér uram ellen az eljárást megszüntette.

Kimenet Fehér uram boldogan morfondirozott.

— Ha megtudja ezt Bere Erzsébet, még jobban fog pukkauni, mint a mikor a kapuját beroppantottam vala . . .

TANUGY.

Beiratások.

A Nogáll-utcai szent Vincze-intézet polgári és elemi iskolájában a beiratások szept. hó 1-8-ig tartanak. Szept. 11-én 8 órakor *Veni Sancte* és 12-én kezdődnek az előadások.

A tandij az elemi osztályokban 5 korona, a polgári leányiskola I. és II. osztályában 12, a III. és IV. osztályban 16 kor.

Nagyvárad, 1904. aug. 29.

Az igazgatóság.

A Széles-utcai községi elemi iskolában a beiratások szept. 1, 2. és 3-ikán tartanak. Leány osztályok az iskolában nem lesznek; a fiú iskola pedig III. és IV-ik osztályokkal kibővítettet. Tanítás szept. 5-én kezdődik. *Az igazgatóság.*

MULATSÁG.

Hangverseny és multság B-Ujfaluban. Berettyó-Ujfaluban szépen sikerült multság zajlott le szombat este és éjjel. Az iparos dalkör adott elő nagy tetszés között néhány énekszámot. Felolvasást tartott *Kerekes Gyula* községi főjegyző, szavalt *Bojtor István*, monologot adott elő ifj. *Fernbach János*, kiket zajosn megtapsolt a közönség. Előadás után egészen reggelig tartott a táncz. A multságon jelenvolt hölgyek névsora a következő:

Bartha Elekné, Bartha Róza és Emma, Boross Gyuláné, özv. Burger Sándorné, Burger Gizella (M.-Keresztes), dr. Biancz Manóné, Dombi Zsófia, Fernbach Jánosné, Fényes Dezsőné, Fényes Ilonka, Futó Ferenczné, Feldmann Luiza (T.-Szántó), Feldman Regina, Gombos Lajoné és Gombos Róza (Gáborján), dr. Grósz Ignáczné, Gulyás Bálintné, Habókay Józsefné, Hannó Vilma (Debreczen), Hajdu Mihályné, Hermann Sámuelné, Hermann Erzsike, Juhász Ferenczné, özv. Karakas Lajosné, Karakas Mariska, dr. Kádár Jenőné, Kerekes Gyuláné, N. Kerekes Vilma, Kálmán Berta, Kiss Sándorné, dr. Kovács Lajosné, Kovács Gizike, Margit és Ilonka, O. Kovács Piroska (Nagyvárad), dr. Krausz Samuné, Karácson Elekné, Karácson Vilma, László N.-né (Nagyvárad), Nagy Józsefné, Pápay Mariska, Pásztor Sándorné, Pásztor Juliska és Margit, Rácz Demeterné, Rácz Erzsike, Reke Vilma (M.-Keresztes), Sass Józsefné, Z. Szabó Istvánné, Szabó Ilonka, Szathmári Jánosné, Fitzer nővérek, Tüdős Etelka, Ujhelyi nővérek, (Nagyvárad), Vipler Antalné, Zih Sándorné és még számosan. A tiszta jóvedelem az iparos dalkör alapjára fordítatik.

IPARÜGYEK.

Előjárósági ülés.

Az iparrestitület előjárósága augusztus 27-én tartott ülésén megjelentek *Bertsey György* elnök, *Óváry Lajos* alelnök, *Badar Béni*, *Czeglédy Jeremiás*, *Ehrlich Mór*, *Fodor Lajos*, *Gó-dény Sándor*, *Grünberger Adolf*, *Hagedüs József*, *Kadlecik Samu*, *Milibák József*, *Molnár János*, *Peller Ferencz*, *Polonkay Gyula*, *Urán Mihály*, *Vilád Agoston*, *Voszka Ferencz*, előjárók, *Spetkó József* póttag, ifj. *Cser János* számvevő, *Iványi István* pénztárnok, *Jankovics János* főjegyző.

A július havi ülés jegyzőkönyvének felolvasása és hitelesítése után az elnöki jelentés ősmertette az ügy menetét, kiemeli az elhalt *Oldh M. Lajos* asztalos iparos előjárósági tag-

nak úgy az iparban valamint a testülettel szemben tanúsított törekvő fáradozásai által szerzett érdemeit, emléke jegyzőkönyvbe vétetni határozatott.

A július havi a számvétség által megvizsgált s helyesnek talált pénztári számadások szerint a bevétel 899 korona 66 fillér, a június havi maradvány 2496 korona 47 fillér összesen 3396 korona 13 fillér, a kiadás 946 korona 2 fillér a pénztári maradvány augusztus hóra 2450 korona 11 fillérben van kitéve.

A következő beérkezett kereskedelemügyi miniszeri rendeletek vétettek tudomásul.

A sztrájk esetekben a központi munkás közvetítő intézet értesítéséről.

Fürdőhelyeken a vasárnapi munka szünetről.

A munkába visszatérni kötelezett segédek és tanoncok visszakísértetése körüli eljárásról.

A Szt. István nap után eső Vasárnapi munka szünetről.

A helybeli kereskedelmi kamarától az iparoktatási intézmények fejlesztése tárgyában folyamatba tett kormányhatósági intézkedésekről.

Kovács László és neje által birt ipartestületi vendégül bérlete betegségi akadályok miatt Richter Antal és neje átruházott.

Tudomásul vétettek továbbá. A csizmadia iparosok által Csabán tartott kongresszusnak jegyzőkönyve.

Hódmezővásárhely, Pancsova, Veszprém iparkiallítás és kongresszusi meghívója.

Kunfélegyháza ipartestületének lábbeli-készítők kongresszusi meghívója.

A gyöngyösi ipartestület körlevele az ipartörvény revíziója tárgyában.

Kecskemét, Szilágysomlyó és Szent Endre ipartestületek zászlószentelési ünnepélyre szóló meghívója.

Néhai Nagy Zsigmond volt timár iparosnak és néhai Schiffner Ede kanonok urak az ipartestület menháza javára tett hagyományokról szóló értesítések.

Nagyvárad város polgármestere és Biharvármegye alispánjától Tisza Kálmán szobrára kibocsátott gyűjtő ivre 20 korona lett megszavazva.

Bondrai Pál csizmadia iparosnak a Menház részére adományozott egy pár lábbeliért köszönet szavaztatott.

Kéri Géza hentes iparosnak a Menházba leendő felvétel iránti kérelme az alapszabályok értelmében teljesíthetőnek nem találtatott.

Végül 18 darab számla és nyugtakra 453 korona 19 fillér lett kintalva.

TAVIRATOK

Királyi körrendelet a hadsereghez.

Budapest, aug. 29. (Saját tud. táv.) A király 27-iki kelettel körrendeletet intézett a hadsereghez, amelynek értelmében az összes cs. és kir. csapatok és haditengerészet köteles a magyar hatóságoktól és magánszemélyektől érkező magyar nyelvű megkereséseket elfogadni és elintézni s azonkívül köteles azon ezredekkel, melyek tisztán Magyarországból egészítettnek ki, magyar nyelven levelezni, a magyar polgári hatóságokat magyar nyelven szerkesztett átiratokkal megkeresni.

A közoktatási reform ellen.

Nagy Szeben, aug. 29. Az erdélyi szász ev. egyház főkonzisztóriumma tegnap elhatározta, hogy emlékiratot intéz a vallás és közoktatásügyi miniszterhez, a melyben állást foglal a népiszkolai reformtervezet ellen a pedagogia és az egyház autonómiaja szempontjából és külön-

sen a tacitókna a közigazgatási bizottság felgyelme alá helyezését mondja sérelmesnek.

Aranymezők Japánban.

Tokió, aug. 29. Az Ivato mellett nemrég felfedezett aranymezőket a kormány által kiküldött mérnökök vizsgálják meg, jelentésük alapján a kormány közbirré tette, hogy az aranymezőket teljesen a maga számára foglalja le. A mérnökök becslése szerint 100 millió font sterling arany várható. Az előmunkálatokat már megkezdték és évenként 20 millió jen aranytermelést várnak.

Nagy tüzvész.

Hatvan, aug. 29. (Saját tud. táv.) Aszódon nagy szél mellett tűz ütött ki, melynek 20 ház esett martalékaul. A tűzoltóság buzgó fáradozásának sikerült estig a tüzet lokalizálnia a szélvész dacára.

Öngyilkos vezérőrnagy.

Lőcse, aug. 20. (Saj. tud. táv.) Máriássy nyug. vezérőrnagy, kir. kamarás ma délelőtt öngyilkosságot követett el. Tettének oka életuntság.

Adósság konveltálása.

Kecskemét, aug. 29. (Saj. tud. táv.) A város most oly kedvező anyagi viszonyok között van, hogy 6.800,000 korona adósságának konvertálását elhatározta.

NYILTTER.

Tisztelettel tudatom, hogy
fogorvosi és fogtechnikai műtermemet

Nagyváradra helyeztem át.

Lakásom: Olaszi Fő-utca a hol néhai Dr. Heimann József fogorvosi műterme volt.

Rendelő órák: d. e. 9-12-ig
d. u. 2-5-ig

Dr. Halász A. Andor.

az összes gyógy és orvostudományok tudora.
száj és fogbetegségek szakorvosa.
Telefon 574 szám.

Az iskolai idényre!

Nagy választék:
**gyermek czipőkben,
férfi fehérneműek,
harisnyák és
kalapokban**
ZALA FERENCZ

uri divat üzletében Fő-utca.
LOVAGRIN, mesés hatású hajnövesztőszert, többször főraktára.

Iskolai idényre!

Kitűnő minőségű gyermek, leány és fiú CZIPŐK óriási választékban

feltűnő olcsó árak mellett csak

Aranyi Albert

czipőáruházában szerezhetők be
Nagyvárad, Fő-utca (Oláry mellett.)

Női és férfi **LISSÉ CZIPŐK** már 9 kor.-ért is kaphatók.

A világhírű **KOBRAK-féle budapesti kézimunka czipők egyedüli raktára**

Kérem a pontos címre figyelni

Telefonszám 512.

KOZGAZDASAG.

Határidők.

	Budapest, aug. 29.
Buza áprilisra	10.92
Buza október	10.69
Tengeri	7.56
Rozs okt.	8.28
Zab ápr.	7.36
Káposzta, repce, aug.	—

Értéktőzsde.

	Budapest, aug. 29.
Magyar aranyjárdék 4%	118.90
Magyar koronajárdék	97.10
Magyar vasúti kölcsön aranyban 4%	88.75
Magyar vasúti kölcsön ezüstben	—
Magyar keleti vasúti államkötvény 1876-ból	—
Magyar földterhermentési kötvény 4%	97.78
Italmérségi jog megváltási kötvény	98.50
Horváth szlavon földterhermentési kötvény	2.06
Magyar nyereség-sorsjegy-kölcsön	161.50
Tiszaszabályozás és szegedi sorsjegyek-kölcsön	.99
Oszták járdék papírban	99.85
Oszták járdék papírban	1.19
Oszták járdék aranyban	.99
Oszták korona járdék	1.58
Oszták államsorsjegyek	16.07
Oszták magyarban részvény	75.45
Magyar hitelbankrészvény	641.75
Oszták hitelintézet részvény	682.50
Párisi vista	19.04
29 frankos arany (Napoleon'dor)	19.03

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

„Amerikai Áruház“

Nagyvárad,
Olaszi, Fő-utca, «Bazár»-épület.

Sehol oly olcsón nem lehet beszerezni az összes

iskolai idényre

szükséges fiú és leány fehér és színes ruhára valókat, valamint a legjobb minőségű harisnyát, mint az

Amerikai Áruházban.

FŐ-ÜZLET: Zöldfa-utca, a Zöldfa-kávéházzal szemben.

Szülők figyelmébe ajánljuk

fiuk és leánykák részére: kész fehérneműket, ugyszintén paplanok,

harisnyák s minden rőfös és női divatáruk nagy választékban.

FÉRFI-INGEK. Szolid és pontos kiszolgálás mellett.

Szabó Testvérek rőfös- és divatáruháza Nagyvárad, Zöldfa-utca,
— a »Zöldfa«-kávéházzal szemben és a »Zöldfa«-sörcsarnok mellett. —

FIÓK-ÜZLET: Zöldfa-utca, a Zöldfa-sörcsarnok mellett.

FINOM KISZOLGÁLÁS.

SZOLID ÁRÁK.

„Nagyvárad Hítelbank Részvénytársaság“
(Kossuth Lajos-utca 10. sz.)

házak és földbirtokokra 10—50 évi időtartamra a legolcsóbb kamatláb és a legelőnyösebb feltételek mellett

törlesztéses

jelzálogkölcsonöket
nyújt,

melyeket a legrövidebb idő alatt folyósít. Kölcsonkérő részről hiteles telekkönyvi kivonat, kataszteri birtokiv és esetleg községi becsü-bizonyítvány mutatandó be. Drágább kamatozású kölcsonöket bélyeg- és illetékmentesen convertál.

Eltogad betéteket könyvecskékre és folyó számlára:

6 hóig elhelyezett összeg után **5%-os** kamatot fizet.

Előnyös feltételek mellett leszámítól váltókat.

Értékpapírok, ékszerek és terményekre előleget ad.

Az igazgatóság.

789

Hirdetések felvételnek
a legjutányosabb árban a lap kiadóhivatalában.

Guzmann Ferencz

bádogos-mester

Nagy-Körös-utca 8. sz. (Mertz-ház.)

Elvállal:

légszesz-, vízvezeték-berendezéseket, csatornázásokat.

Fürdőszobákat és angol closettek készítését.

Mindennemű

bádogos munkálatokhoz, terveket és költségvetéseket díjtalanul készítenek.

Házak jókarban tartási vállalata.

Telephonszám: 448.

A legnagyobb vállalat a látványosságban.

BIOSKOP

E készülék Párisban az 1900. évben a Grand-Prix-vel lett kintüntetve. 500 lámpafénnyel, 6 ivlámpával van kivilágítva; e vállalat Berlinben, Triestben, Grácban, Budapesten stb. nagyobb városokban óriási feltűnést keltett.

M Ű S O R :

Augusztus 30. 1. XIII. Leo pápa a Vatikánban. — 2. Amerikai gyorsvonat. — 3. Hazatérés a legelőről. — 4. becsapott férj. — 5. Szerelmes és a bűvész. — 6. Hamis szobalány. — 7. New-York kávéház égése Londonban. — 8. Sevillai bikaviadal. — 9. Meglepetve. — 10. Egy utazó művész. — 11. Nyugtalan lakók. — 12. A kéréhetetlen vendég. — 13. Két új csatakép.

Naponta új képek az orosz-japán háboruból.

Helyárak: Zártszék 80 fill., I. hely 60 fill., II. hely 40 fill., III. hely 30 fill.

Iskolák és egyetek tömeges megjelenésel tekintetbe vétetnek és kedvező belépti-díjban részesülnek.

Előadások: naponta este 6, 7, 8, 9 órakor, vasár- és ünnepnap 3 órától óránként.

Villany világítás saját 20 lóerejű gőzgépével. Minden hétfőn és pénteken este 9 órakor előadás csak urak részére.

U j ü z l e t !

A legdivatosabb francia delainek, batisztok, legjobb mosó kartonok, 140 cztm. széles fekete és tegethof lüsterek, napernyők, legolcsóbban csak

Kertész Sándornál szerezhetők be,

NAGYVÁRAD, Zöldfa-utca, (Heimann Lipót és Társa céggel szemben.)

Szolid és pontos kiszolgálás!

Szolid és pontos kiszolgálás!

U j ü z l e t !

Az összes tanintézetekben

használandó

TANKÖNYVEK

valamint

SEGÉDKÖNYVEK

továbbá

IRÓSZEREK és RAJZESZKÖZÖK

kaphatók

LÁNG JÓZSEF

könyv-, zenemű- és papirkereskedésében

Nagyvárad, Fő-utca (Rimanóczy-ház).

Tankönyvek bekötése 24 óra alatt eszközöl-
tetik aczél szegletekkel.

Könyvszjak és iskolatáskák nagy választékban.